

JAVASLATOK

A NEMZETI SZELLEMITULAJDON- VÉDELMI STRATÉGIA (NSZTS) ELEMEIVEL KAPCSOLATBAN

A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jog Egyesület (MIE) egyetért a Nemzeti Szellemitulajdon-védelmi Stratégia tervezett szakmai pillérjeivel.

Javaslataink *első részében* azokhoz a pillérekhez tesszük együttesen észrevételeket, amelyek tárgya az iparjogvédelem szerepe a nemzetgazdaságban (1. pillér), a K+F tevékenység támogatása (4. pillér), és ehhez kapcsolódóan a szellemitulajdon-védelmi intézményi rendszer fejlesztése (3. pillér). Javaslataink *második részében* a legális online tartalom felhasználás jogi feltételeinek biztosítását hangsúlyozzuk (2. pillér), amely szintén kapcsolódik a hatékony jogérvényesítés kérdésköréhez (5. pillér).

I. AZ IPARJOGVÉDELEM ÉS IPARJOGVÉDELMI KULTÚRA SZEREPE A NEMZETGAZDASÁGBAN

1.1 Az iparjogvédelem egyrészt motorja, másrészt pedig eredménye is az iparjogvédelmi kultúrának. Az iparjogvédelmi kultúra lelke a szakmai hagyományok ápolása - megőrzése mellett a naprakész alkalmazkodás a nemzetközi és regionális jogfejlődéshez, amelyet viszont a globális gazdaság igényei mozgatnak, és a mozgást a gyengébb fél védelme (KKV-k, és magános alkotók) csak enyhén befolyásolja.

1.2 Az *árjelzők jogában* a regionális fejlődés nem zárja el a nemzeti iparjogvédelmi kultúrát a fejlődéstől, mert

- a bírósági hatáskörök telepítése megtartotta a nemzeti szakkbíróságok szerepét,

- a regionális oltalmi formákkal védett árjelzők vagyoni forgalmára vonatkozó szabályok megfelelően tekintettel vannak a területi elvre (adható a régió bármely területére korlátozott használati engedély),

- ha komoly konfliktusok árán is, de valamiféle kompromisszum a regionális és nemzeti hivatalok között az "élni és élni hagyni" elv, azaz a tevékenységek és a bevételek megfelelő szétosztása mentén kialakult és talán egy ilyen kompromisszum fenn is tartható,

- van némi piaci szerepe az egy tagállamon belüli oltalomszerzésnek is,

- a felsőszintű domain nevek (ma még fennálló) rendszere teret ad nemzeti (tagállami) megállapodásoknak és jogvitáknak is.

1.3 A kialakulóban levő (részlegesen) egységes szabadalmi rendszer a nemzeti iparjogvédelmi (szabadalomjogi) kultúrák eróziójához vezet, amelynek mértéke nem csekély mértékben attól fog függni, hogy

- a szabadalmi bíraskodás rendjét hogyan fogják alakítani, ebbe beleértve a nyelvhasználatot, és

- hogyan szabályozzák az egységes szabadalom vagyoni forgalmát (elsősorban a szabadalmi licencia szerződést).

Az alkalmazandó jog és a joghatóság kérdése lenne a döntő, de e kérdések az egységes szabadalom esetében – ha a bíraskodás rendszere is kialakul – jelentős részben (bitorlás, és az oltalom érvényessége kérdésében) eldőlnék, de éppenséggel a szerződési jogban (a vagyoni forgalom jogában) jelentős tér maradhat az egységes jogtól eltérő nemzeti jog kikötésére és alkalmazására.

1.4 Olyan nemzeti stratégia kialakítása lenne kívánatos a szabadalmi jog és kultúra területén, amely:

- A. megfelelően támogatja a K+F tevékenységet; és
- B. biztosítja az iparjogvédelmi kultúra fenntartását és fejlesztését.

ad A. K+F tevékenység támogatása

- idevonzza a globális gazdaság szereplőinek K+F tevékenységét – ez kizárólag nemzetközi összehasonlításban is mértékadó normatív adóelőnyök nyújtása mellett képzelhető el - és egyben itt tartja az olyan hazai K+F tevékenységet, amely nemzetközi kapcsolódásai miatt választhatja a kitelepülést,

- a K+F tevékenységhez „közpénzből” igényelhető támogatások rendjéről szóló szabályozás jól használható, aránylag egyszerűen kitölthető sablonokat tartalmaz,

- átlátható és gyors a támogatások odaítélése,

- a K+F támogatás felhasználásához nélkülözhetetlen szellemi tulajdoni megállapodások (az esetek többségében - konzorciális szerződések) elkészítéséhez, és az oltalomszerzés költségeihez megfelelő, vonzó támogatás vehető igénybe,

- a K+F tevékenység kitelepülése jelentősen kihathat a nemzeti jog szerződési kiköthetőségére, tehát alkalmazására, azaz az iparjogvédelmi kultúra egyik jelentős elemének megtartására.

ad B. iparjogvédelmi kultúra fenntartása és fejlesztése

- az A). részben leírtak alkalmasak lehetnek részben a nemzeti iparjogvédelmi kultúra megtartására (iparjogvédelmi kultúra csak ott van, ahol iparjogvédelmet igénylő üzlet is van),

- a megtartó szerep kiteljesítéséhez azonban szükség van a (szabadalmi és használati minta) tárgyú iparjogvédelmi közigazgatási és bírósági ügyek megtartására is, mert e nélkül elsorvad az iparjogvédelmi kultúra,

- a közigazgatási ügyekben kialakítható munkamegosztással kapcsolatban minden bizonnyal a Hivatal fog megfelelő stratégiai javaslatot tenni, a MIE-nek e javaslatokat a lehető legnagyobb erővel támogatnia kell,

- a bírósági ügyekkel kapcsolatban a legkívánatosabb megoldás az lehetne, ha az egységes szabadalmi rendszerhez a közösségi védjegyjogban ismert bírósági rendszer kapcsolódhatna – ez azonban csak akkor érhető el, ha a kis tagállamok képesek lennének ilyen irányú összehangolt állásponttal megakadályozni a regionális bírósági rendszer kiépítését. Mivel ez nem valószínű, ezért eltérő megoldási javaslatokra is szükség van,

- folyik a hazai bírósági rendszer reformja: **ebbe beépítendő az a cél**, hogy a hazai iparjogvédelmi bírósági alrendszer alkalmas legyen egy regionális szabadalmi bírósági rendszer részeként való működésre, **ez lehetne az egyik legfontosabb nemzeti stratégiai cél**, amely belső erőforrásokat, és az uniós szintéren is jelentős erőfeszítéseket igényel,

- az előző bekezdés szerinti cél eléréséhez idegen nyelvet (angol és német) a munkában használni képes és megfelelő szabadalomjogi szakértelemmel is rendelkező bírákat kell a jelenleg kialakítandó fórumrendszerbe „rendelkezésre állítani”. Ez elsősorban úgy érhető el, ha a megfelelő, kiválasztott bírák, ilyen irányú továbbképzésben vehetnek részt, amely befejeződhetne addig, amikorra felállhat a regionális szabadalmi bírósági rendszer,

- meg kell vizsgálni, hogy hogyan segíthető elő a hazai jogi és iparjogvédelmi képviselők felkészítése (felkészülése) arra, ha regionális szabadalmi bíróság(ok) előtt kell eljárniuk, és ki kell építeni a felkészítési rendszert.

II. A LEGÁLIS ONLINE TARTALOM FELHASZNÁLÁS JOGI FELTÉTELEI

2.1 Elsősorban a legális online tartalom felhasználás jogi feltételei megteremtése, illetve fenntartása lehet a kívánatos stratégiai cél.

Ehhez olyan uniós jogi keretek kialakítása szükséges, amely nem engedi meg, hogy piaci alapon a kulturális sokszínűség rovására széttöredezetten maradjanak a felhasználásra felkínált repertoárok. A lehető legszélesebb körű kiterjesztett közös jogkezelés, és a monopolhelyezetű közös jogkezelő szervezetek hatékony állami felügyelete tudja biztosítani azt, hogy bármely online felhasználó rendelkezésére álljon a legszélesebb körű repertoár. Ez a törekvés egyáltalán nem akadályozza meg azt, hogy a határon túlnyúló, páneurópai, rendszerint multinacionális szolgáltatók által megvalósított felhasználások engedélyezése a repertoárok önkéntesen összeállított csomagokba foglalása és e csomagokat megfelelő, objektív, az uniós szabályozásban meghatározott ismérveknek megfelelő közös jogkezelő szervezetek útján (passport rendszer) történhessen. Ezt biztosíthatja az a megoldás, ha a helyi sugárzáshoz szervesen kapcsolódó kiegészítő online szolgáltatásokat a sugárzási engedélyhez kapcsolva engedélyezi a helyi közös jogkezelő szervezet, míg a sugárzástól független, önálló üzleti szolgáltatások engedélyezése ahhoz képest történik, hogy csupán helyi, vagy határon túlnyúló szolgáltatásról van-e szó. Az Európai Bíróság gyakorlata megfelelő útmutatást nyújt abban, hogy mikor irányul egy internet útján nyújtott szolgáltatás több területre.

2.2 Megoldást kell találni a jogellenesen nyújtott online zenei és audiovizuális szolgáltatásokat nyújtó személyek ellen a jogi fellépésre.

Ehhez a Jogérvényesítési Irányelv olyan módosítása szükséges, amely az érintett alapjogok közötti megfelelő egyensúlyt megteremtésével teszi lehetővé a létező jogsértési igények közvetlen, vagy közvetett, állami hatóság igénybe vételével történő érvényesítését a névtelenül maradó jogsértők ellen. A jogsértés következményeinek reális kilátásba helyezése nélkül nincs remény a jogszerű szolgáltatások piacának kiépítésére. Ha a jogsértési szabályok felülvizsgálata során olyan álláspont kerülne előtérbe, amely szerint nem lehetséges az érintett alapjogok olyan összehangolása, amely mellett reális esély nyílna a jogérvényesítésre, meg kell fontolni a jogsértésben közreműködő szolgáltatók útján a jogsértő felhasználás jogosítását és egyben e piaci szegmens monetizálását. Ez történhet akár kilépést nem engedő közös jogkezelés (engedélyezés), akár díjigény bevezetésével, amelyből a díj beszedésére tekintettel részesednének a szolgáltatók is. A díj felosztása átlátható, önkéntes jelentkezés alapján megvalósított mintavétel alapján történhetne. A kizárólagos jog ilyen korlátozásának az alapul fekvő WIPO szerződésekbe és uniós jogba való esetleges ütközését arra tekintettel kell megvizsgálni, hogy kompenzáció ellensúlyozza a jog korlátozását. A szolgáltatások igénybe vevői (például költségvetési szervek, vállalkozások) kiléphetnének a díjigényből egy olyan nyilatkozattal, amely alapján megtiltják az ellenőrzésük alatt álló eszközökön a szerzői és szomszédos jogok által védett tartalom engedély nélküli többszörözését és nyilvánossághoz közvetítését. A kilépettek ellenőrzését a jogi megoldásnak lehetővé kell tennie.
